№	**Таҳлили таъсири танзимкунии лоиҳаи Тартиби дохил намудани шахсони ҳуқуқӣ ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ**	
1	Намуд ва номи санади меъёрии ҳуқуқӣ	Тартиби дохил намудани шахсони ҳуқуқӣ ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ
2	Маълумот дар бораи таҳиякунандаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ	Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
3	Доираи шахсоне, ки санади меъёрии ҳуқуқӣ нисбат ба онҳо паҳн мегардад	Шахсони ҳуқуқие, ки барои дохил шудан ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ мурочиат мекунанд, соҳибони анборҳои гумрукӣ, кормандони анборҳои гумрукӣ ва дигар шахсони вобаста
4	Муҳлати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ	10.06.2026
5	Маълумот дар бораи ҷойгир намудани огоҳинома оид ба таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ	Огоҳинома дар бораи таҳияи лоиҳаи мазкур дар Феҳристи нақшаи таҳияи лоиҳаи санади маъёрии ҳуқуқии Портали интернетии иттилоотии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 24 марти соли 2026 ҷойгир карда шуда, машварати оммавӣ нисбати лоиҳаи қоидаҳои мазкур аз 24 март то 24 апрели соли 2026 гузаронида шуд.
6	Маҷмӯи таклифҳои аз рӯи натиҷаи ҷойгиркунии огоҳинома оид ба омода намудани лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии воридгардида ва хулосаи таҳиякунанда оид ба онҳо	Аз руйи натиҷаи ҷойгиркунии огоҳинома оид ба омода намудани лоиҳаи қарори мазкур аз тарафи мақомоти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ таклифу пешниҳод ворид нагардидааст.
7	Тавсифи мушкилот, ки барои ҳал намудани он қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ зарур аст ва оқибатҳои эҳтимолии он	Зарурати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ, яъне «Тартиби дохил намудани шахсони ҳуқуқӣ ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ», аз он бармеояд, ки дар амалияи фаъолияти гумрукӣ ва идоракунии анборҳои гумрукӣ як қатор мушкилотҳои мавҷуданд. Пеш аз ҳама, набудани тартиби ягона ва муфассали дохил намудани шахсони ҳуқуқӣ ба Феҳрист боиси норавшанӣ дар расмиёти

	дар ҳолате, ки агар ягон амал андешида нашавад	иҷозатдиҳӣ мегардад. Дар чунин шароит, субъектҳои хоҷагидор намедонанд, ки барои гирифтани мақоми соҳиби анбори гумрукӣ кадом талабот, ҳуҷҷатҳо ва марҳилаҳои расмиро бояд иҷро намоянд. Ин ҳолат метавонад ба татбиқи нобаробари меъёрҳои ҳуқуқӣ, афзоиши омилҳои субъективӣ ҳангоми қабули қарор аз ҷониби мақомоти гумрук ва ҳатто ба зуҳури хавфҳои коррупсионӣ оварда расонад. Дуюм, бе мавҷудияти тартиби дақиқ, механизми назорати мутобиқати анборҳои гумрукӣ ба талаботи техникӣ, амниятӣ ва логистикӣ заиф мегардад. Дар ҳолате ки анборҳои гумрукӣ ҳамчун минтақаҳои назорати гумрукӣ эътироф мешаванд, талаботи қатъӣ нисбат ба бехатарии молҳо, дастрасии маҳдуд, таҷҳизоти назоратӣ ва инфрасохтори зарурӣ бояд ба таври возеҳ танзим карда шаванд. Набудани чунин танзимот метавонад ба нигоҳдории нодурусти молҳо, талафоти онҳо, ё воридшавии ғайриқонунии молҳо ба муомилоти иқтисодӣ мусоидат намояд. Сеюм, дар сурати набудани феҳристи расмӣ ва тартиби пешбурди он, мушкилоти ҳисобдорӣ ва шаффофияти иттилоотӣ ба миён меояд. Мақомоти гумрук наметавонанд ба таври дақиқ муайян намоянд, ки кадом субъектҳо ҳуқуқи нигоҳдории молҳоро дар анборҳои гумрукӣ доранд. Ин ҳолат ба паст шудани сатҳи идоракунии давлатӣ, мушкилоти мониторинг ва таҳлили фаъолияти иқтисодӣ, инчунин ба маҳдуд гардидани имконияти банақшагирии сиёсати гумрукӣ оварда мерасонад. Чорум, дар амалия масъалаи ворид намудани тағйирот, бозхонди шаҳодатнома ва хориҷ намудани субъектҳо аз Феҳрист низ бе танзими мушаххас бо мушкил рӯ ба рӯ мегардад. Агар ин равандҳо қонунан муқаррар нашаванд, имкони идомаи фаъолияти субъектҳое, ки ба талаботи қонунгузорӣ ҷавобгӯ нестанд, ба вуҷуд меояд, ки ин ба бехатарии иқтисодӣ ва манфиатҳои давлатӣ таҳдид мекунад. Дар маҷмӯъ, мушкилоти асосӣ дар набудани механизми ҳуқуқии шаффоф, пешгӯишаванда ва ягона барои танзими фаъолияти соҳибони анборҳои гумрукӣ ифода меёбад. Қабули Тартиби мазкур ба ҳалли ин мушкилот тавассути муқаррар намудани расмиёти дақиқи пешниҳоди ариза, баррасии он, санҷиши мутобиқат, додани шаҳодатнома ва пешбурди Феҳрист мусоидат менамояд.

		Дар ҳолате, ки агар ягон амал андешида нашавад ва чунин санади меъёрии ҳуқуқӣ қабул нагардад, як қатор оқибатҳои манфии эҳтимолӣ ба вуҷуд меоянд. Пеш аз ҳама, сатҳи шаффофият ва эътимоднокии фаъолияти гумрукӣ коҳиш меёбад, ки метавонад ба паст шудани эътимоди субъектҳои иқтисодӣ ва сармоягузорон оварда расонад. Илова бар ин, хавфи зиёд шудани ҳуқуқвайронкуниҳо дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ, аз ҷумла нигоҳдории ғайриқонунии молҳо, пинҳон намудани мол аз назорати гумрукӣ ва саркашӣ аз пардохтҳои гумрукӣ афзоиш меёбад. Ҳамчунин, набудани танзими дақиқ метавонад ба рақобати ноодилона байни субъектҳо оварда расонад, зеро баъзе ширкатҳо метавонанд бе риояи талаботи зарурӣ фаъолият намоянд, дар ҳоле ки дигарон маҷбур мешаванд стандартҳои баландро риоя кунанд. Ин ҳолат ба рушди солими бозор халал мерасонад.
8	Ифодаи мақсадҳои дахолати давлат	Мақсади асосии дахолати давлат дар танзими муносибатҳои вобаста ба дохил намудани шахсони ҳуқуқӣ ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ аз таъмини шаффофият, қонуният ва самаранокии фаъолияти соҳаи гумрукӣ бармеояд. Санади меъёрии ҳуқуқии болозикр механизми возеҳ ва ягонаи интихоб, санҷиш ва назорати шахсони ҳуқуқиро, ки мехоҳанд фаъолияти анбори гумрукиро анҷом диҳанд, ҷорӣ менамояд. Дар ин замина, дахолати давлат пеш аз ҳама ба ҳалли мушкилоти норасоии танзими ягона ва равшани расмиёти дохилшавӣ ба чунин Феҳрист равона шудааст, зеро бе мавҷудияти чунин тартиб имкони ворид шудани субъектҳои тасодуфӣ ё ҷавобгӯ набуда ба талаботи қонунгузорӣ зиёд мегардад. Ин ҳолат метавонад ба паст шудани сатҳи назорати гумрукӣ, зиёд шудани хавфҳои ҳуқуқвайронкунӣ ва кам шудани эътимод ба низоми гумрукӣ оварда расонад. Бо муқаррар намудани талаботи мушаххас нисбат ба таҷҳизонидан, ҷойгиршавӣ ва фаъолияти анборҳои гумрукӣ, давлат кӯшиш мекунад пешгирии дастрасии ғайриқонунӣ ба молҳо, коҳиши хавфҳои қочоқ ва таъмини нигоҳдории дурусти молҳои таҳти назорати гумрукиро таъмин намояд.
9	Тавсифи мухтасари лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии пешниҳодшуда, аз ҷумла чораҳои	Лоиҳаи Тартиби дохил намудани шахсони ҳуқуқӣ ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ бо мақсади танзими механизми дохил намудан, баҳисобгирӣ, бозхонд ва хориҷ намудани соҳибони анборҳои гумрукӣ

	пешбинишудаи лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии пешниҳодшуда, уҳдадорӣ ва маҳдудиятҳо барои субъектҳои соҳибкорӣ, асосноккунии интихоби роҳи ҳалли чунин мушкилот	аз Феҳрист, инчунин муайян намудани талаботи ҳатмӣ нисбат ба ободонӣ, таҷҳизонӣ ва маҳали ҷойгиршавии анборҳои гумрукӣ таҳия гардидааст. Лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқӣ тартиби пешниҳоди ариза, муҳлати баррасии он, тартиби гузаронидани азназаргузаронии гумрукӣ, додани шаҳодатнома ва ворид намудани тағйирот ба Феҳрист, инчунин асосҳои бозхонди шаҳодатнома ва хориҷ намудан аз Феҳристро муайян менамояд. Лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии таҳияшаванда чораҳои зеринро пешбинӣ менамояд: - муқаррар намудани тартиби ягонаи дохил намудани шахсони ҳуқуқӣ ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ; - танзими тартиби пешниҳод, қабул ва баррасии ариза аз ҷониби мақомоти гумрук; - муайян намудани рӯйхати ҳуҷҷатҳои ҳатмӣ барои дохил шудан ба Феҳрист; - муқаррар намудани муҳлатҳои баррасии ариза ва қабули қарор аз ҷониби мақомоти гумрук; - пешбинӣ намудани гузаронидани санҷиши ҷойи воқеии анбор (азназаргузаронӣ) барои муайян намудани мутобиқат ба талабот; - ҷорӣ намудани тартиби қабули қарор дар бораи дохил намудан ё рад кардани дохилшавӣ ба Феҳрист; - танзими тартиби додани шаҳодатнома барои фаъолият ҳамчун соҳиби анбори гумрукӣ; - муқаррар намудани муҳлати амали шаҳодатнома ва тартиби тамдид ё такроран дохил шудан; - пешбинӣ намудани тартиби пешбурд ва навсозии Феҳрист аз ҷониби мақомоти гумрук; - муқаррар намудани талаботи ҳатмӣ нисбат ба ободонӣ, таҷҳизонӣ ва ҷойгиршавии анборҳои гумрукӣ; - таъмини талаботи бехатарӣ, назорати гумрукӣ ва пешгирии дастрасии шахсони бегона ба молҳо; - ҷорӣ намудани талабот ба таҷҳизоти техникӣ, системаҳои назоратӣ ва инфрасохтори анбор; - пешбинӣ намудани имконияти муқаррар намудани талаботи иловагӣ вобаста ба хусусияти молҳо;

		- муайян намудани ухдадориҳои соҳиби анбор ҳангоми хориҷ шудан аз Феҳрист (аз ҷумла ҳисоботдиҳӣ). Лоиҳа барои субъектҳои соҳибкорӣ як қатор ухдадориҳо ва маҳдудиятҳоро муқаррар менамояд. Аз ҷумла, шахсони ҳуқуқӣ ухдадоранд ҳуҷҷатҳои тасдиққунандаи ҳуқуқи соҳибӣ ба бино ё майдончаҳо, маълумот дар бораи суғурта, таҷҳизот ва таъмини бехатариро пешниҳод намоянд, инчунин талаботи вобаста ба таҷҳизонӣ, ҳифзи молҳо ва назорати гумрукиро риоя кунанд. Илова бар ин, фаъолияти анбори гумрукӣ танҳо баъд аз гирифтани шаҳодатнома иҷозат дода мешавад ва дар ҳолати риоя накардани талаботи муқарраргардида ё содир намудани ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ дар соҳаи фаъолияти гумрукӣ, шаҳодатнома метавонад бозхонд карда шавад. Интихоби чунин роҳи ҳалли мушкилот бо зарурати таъмини шаффофият ва ягонагии тартиби фаъолияти анборҳои гумрукӣ, баланд бардоштани сатҳи назорати гумрукӣ, пешгирии хавфҳои вобаста ба нигоҳдорӣ ва интиқоли молҳо, инчунин мутобиқ намудани фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ ба талаботи Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон асоснок карда мешавад. Қабули лоиҳа имкон медиҳад, ки механизми ҳуқуқии фаъолияти анборҳои гумрукӣ такмил дода шуда, сатҳи ҳифзи манфиатҳои иқтисодии давлат ва иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ беҳтар гардад.
10	Тавсифи роҳҳои ҳалли мушкилиҳои баррасишуда (бидуни таҳияи санади меъёрии ҳуқуқӣ)	Пеш аз ҳама, таҳиякунанда кӯшиш намуд, ки масъалаи мазкурро тавассути татбиқи муқаррароти умумии Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои дохилии мақомоти гумрукӣ ҳал намояд. Аммо ин меъёрҳои умумӣ, гарчанде ки талаботи асосиро нисбати фаъолияти анборҳои гумрукӣ муайян менамоянд, тартиби мушаххаси муроҷиат, баррасии ариза, санҷиш ва қабули қарорро ба таври муфассал танзим намекунанд. Дар натиҷа, дар амал татбиқи онҳо ба таври ягона таъмин нагардид ва дар фаъолияти мақомоти гумрукӣ номуайянӣ ба вуҷуд омад. Ҳамзамон, таҳиякунанда истифодаи санадҳои дохилии идоравӣ, аз қабили дастурамалҳо ва тавсияҳои

		хизматиро ҳамчун воситаи муваққатӣ ҷорӣ намуд. Ин тадбирҳо ба танзими қисман мусоидат карданд, вале хусусияти ҳатмӣ ва умумиҳуқуқӣ надоштанд, ки боиси татбиқи нобаробар дар минтақаҳои гуногуни гумрукӣ гардид. Аз ҷумла, талабот нисбати ҳуҷҷатҳо, муҳлати баррасии ариза ва тартиби санҷиши анборҳо дар амал гуногун татбиқ мешуд. Таҳиякунанда ҳамчунин кӯшиш кард, ки тавассути ҳамоҳангсозии байнисоҳавӣ бо дигар мақомоти давлатӣ (масалан, дар масъалаҳои бақайдгирӣ, бехатарӣ ва суғурта) тартиби муайянеро шакл диҳад. Бо вуҷуди ин, набудани санади ягонаи танзимкунанда боиси он гардид, ки ҳамоҳангсозӣ низ хусусияти системавӣ нагирифт ва расмиёти марбут ба санҷиши ҳуҷҷатҳо ва талаботи техникӣ пурра ҳамоҳанг карда нашуд. Дар баробари ин, таҷрибаи санҷишҳои амалии анборҳо (азназаргузаронӣ) бе мавҷудияти тартиби муқарраргардидаи ягона татбиқ мегардид, ки ин боиси гуногунфаҳмӣ дар арзёбии мутобиқати анборҳо ба талабот гардид. Набудани меъёрҳои возеҳ барои ободонӣ, таҷҳизонӣ ва ҷойгиршавии анборҳо, ки баъдан дар Тартиби мазкур муфассал пешбинӣ шудаанд, мушкилоти ҷиддии амалӣ ба вуҷуд овард. Дар натиҷаи татбиқи чунин чораҳо муайян гардид, ки онҳо наметавонанд: якум, ягонагии ҳуқуқтатбиққуниро таъмин намоянд; дуюм, шаффофият ва пешгӯишавандагии расмиётро кафолат диҳанд; сеюм, баробарии субъектҳои хоҷагидорро ҳангоми дастрасӣ ба фаъолияти анбори гумрукӣ таъмин кунанд; чорум, назорати самараноки гумрукиро таъмин намоянд. Маҳз ҳамин ҳолатҳо таҳиякунандаро ба хулоса оварданд, ки бе қабули санади меъёрии ҳуқуқии махсус, ки тамоми расмиёт, талабот ва марҳилаҳоро ба таври дақиқ ва муфассал муқаррар намояд, ҳалли пурраи мушкилоти мавҷуда ғайриимкон аст. Аз ин рӯ, қарор қабул гардид, ки Тартиби дохил намудани шахсони ҳуқуқӣ ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ

		ҳамчун санади меъёрии ҳуқуқӣ таҳия ва қабул карда шавад, то ки заминаи ягонаи ҳуқуқӣ, шаффоф ва ҳатмӣ барои ҳамаи иштирокчиёни муносибатҳои мазкур фароҳам оварда шавад.
11	Арзёбии муфассали хароҷоти буҷети давлатӣ эҳтимолияти оқибатҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ дар ҳолати қабули санади меъёрии ҳуқуқӣ ва ё роҳи дигари интихобшудаи ҳалли мушкилот	Тартиби мазкур ҳангоми қабул гардидан хароҷоти иловагии молиявиро аз буҷети давлатӣ талаб наменамояд. Оқибатҳои иҷтимоӣ ҳангоми қабули Тартиби мазкур: - таъсиси ҷойҳои нави корӣ дар соҳаи логистика, нигоҳдорӣ ва хизматрасонии гумрукӣ; - баланд шудани сатҳи касбият ва тахассуси кормандони соҳаи гумрук ва анбордорӣ; - беҳтар гардидани сатҳи хизматрасонӣ ба соҳибкорон ва иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ; - тақвият ёфтани шаффофият ва эътимоди ҷомеа ба фаъолияти мақомоти гумрук; - паст шудани сатҳи ҳуқуқвайронкуниҳо ва амалҳои коррупсионӣ дар соҳаи гумрук; - таъмини амнияти иҷтимоӣ тавассути назорати беҳтари гардиши молҳо, аз ҷумла молҳои хатарнок. Оқибатҳои иқтисодӣ ҳангоми қабули Тартиби мазкур: - беҳтар гардидани муҳити соҳибкорӣ тавассути танзими равшан ва шаффофи фаъолияти анборҳои гумрукӣ; - афзоиши ҷалби сармоягузорӣ дар бахши логистика ва инфрасохтори гумрукӣ; - рушди фаъолияти иқтисодии субъектҳои хоҷагидор, махсусан ширкатҳое, ки ба воридот ва содироти молҳо машғуланд; - ёфтани хароҷоти иловагӣ вобаста ба нигоҳдорӣ ва барасмиятдарории молҳо; - зиёд гардидани воридоти маблағҳо ба буҷети давлатӣ тавассути фаъол гардидани гардиши мол.
12	Нишондиҳандаҳои арзёбии инкишоф ва даврияти ҷамъоварии он	Нишондиҳандаҳои арзёбии инкишоф ва даврияти ҷамъоварии он барои лоиҳаи санади меъёрии ҳуқуқии мазкур метавонанд чунин муайян карда шаванд: Шумораи шахсони ҳуқуқии ба Феҳристи соҳибони анборҳои гумрукӣ дохилшуда – ҳар семоҳа ҷамъоварӣ карда мешавад;

		Шумораи аризаҳои баррасигардида оид ба дохил намудан ба Феҳрист – ҳар моҳ ҷамъоварӣ карда мешавад; Шумораи радкуниҳо барои дохил намудан ба Феҳрист ва сабабҳои онҳо – ҳар нимсола ҷамъоварӣ карда мешавад; Шумораи анборҳои гумрукӣ, ки ба талаботи ободонӣ ва таҷҳизонӣ мутобиқ гардонида шудаанд – ҳар сол ҷамъоварӣ карда мешавад; Шумораи ҳолатҳои бозхонди шаҳодатнома ва хориҷ намудан аз Феҳрист – ҳар нимсола ҷамъоварӣ карда мешавад; Миқдори санҷишҳо ва азназаргузарониҳои гузаронидашудаи анборҳои гумрукӣ – ҳар семоҳа ҷамъоварӣ карда мешавад; Сатҳи риояи талаботи қонунгузории гумрук аз ҷониби соҳибони анборҳои гумрукӣ – ҳар сол тавассути таҳлили натиҷаҳои санҷишҳо арзёбӣ карда мешавад; Давомнокии миёнаи муҳлати баррасии аризаҳо барои дохил намудан ба Феҳрист – ҳар моҳ ҷамъоварӣ ва таҳлил карда мешавад; Шумораи ҳуқуқвайронкуниҳои ошкоршуда вобаста ба фаъолияти анборҳои гумрукӣ – ҳар семоҳа ҷамъоварӣ карда мешавад; Сатҳи рақамикунонӣ ва истифодаи воситаҳои техникии назорати гумрукӣ дар анборҳои гумрукӣ – ҳар сол ҷамъоварӣ карда мешавад.
13	Санаи эҳтимолии мавриди амал қарор додани санади меъёрии ҳуқуқӣ дар сурати қабули он	10.06.2026

Хадамоти гумруки назди
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон